

UNITÁRIUS

ÉRTESÍTŐ

MINDENKINEK...*)

„Mi, akik a tizenkettedik nemzetközi Vallásos Kongresszusra Oxford városában egybegyülekeztünk és az egymással való lelki rokonságot meg is alapoztuk, ilyen emelkedett szellemben fordulunk az egész világon mindazokhoz, akik egyetértenek a mi céljainkkal. Erre az együttes törekvésre már csak azért is szükség van, mert felvilágosult hitünk s azzal együtt polgári és vallási szabadságunk is újabb időben több oldalról megtámadtatásnak van kitéve.

Ilyenkörülmények között kötelességünknek tartjuk kihangsúlyozni az egyéni meggyőződés jogát s a mi hitünknek alapelveit:

1. A mi Istenünk a szeretet és igazságosság Istene, mindnyájunknak közös, mennyei édes Atyánk!

2. Minden egyes emberi lélek végzetlen emberi értéket képvisel. Joga van tehát a lelkiismereti szabadsághoz. És kötelessége testvéri szent viszonyban élni mindenkivel az egész világon.

3. Jézus élete és tanítása mindnyájunk számára követendő példakép és diadalmas lelkierőforrás az élet utjain.

4. Istennek áldott szent lelke ma sem hágy magunkra: állandóan lelkesít, buzdít és bátorít s kijelenti nekünk, mint a szent hajdankorban a mennyei Atya akaratát.

Akik most már lelkük mélyén mind ezekről meg vannak győződve, legyenek rajta, hogy ezek a krisztusi elvek, minden szabad és felvilágosult vallásnak alapvető

tételei, át meg átjárják teljes mértékben az egyéni és társadalmi életet. Mert így, csak így valósulhat meg miközöttünk, a mi időnkben, ezen a földön az Isten országa.

Komolyan intünk és fölhevünk tehát mindenkit, Nemzetközi Vallási Kongresszunk megértő tagjait a közelben és a távolban, s azokat is, akik szétszórtan és nehéz körülmények között keresik a világosságot és küzdenek az igazság védelméért, nyujtsanak nekünk segítő kezet, hogy tanúságot tehessünk egyen-egyen és együttesen a mi szent hitünk mellett.

Mi lelkünk mélyén meg vagyunk győződve arról, hogy erre a *folyton haladó tisztult és felvilágosult keresztény hitre* ennek a mai vivódó világnak feltétlenül szüksége van.

Ebben bizva és reménykedve testvéri szeretettel köszöntünk mindeneket, akikhez a mi szerény szavunk eljut. S egyúttal Istennek gazdag áldását kérjük összes Hivőinkre és az egész emberiségre...“

Templomainkban felolvassuk, szikratávirón, a föld összes népeinek nyelvén továbbítjuk a testvéri szózatot. Hátha megértik! Hátha eljut a kicsiny kunyhókba és fényes palotákba!

— Emberek, az egy élő igaz Istennek gyermekei, így kívánnak egymásnak „boldog Ujlesztendőt!“

J. M.

*) 1937. aug. 3—8 napjain Oxfordban tartott szabad-
elvű Vallásos Kongresszuson egyhangulag elfogadott határozati javaslat.

A mi Urunk Istenünk egy Isten

Dávid Ferenc 1510—1579.

„Miképpen eleitől fogva az igazság szeretője voltam, azonképpen ennek utánna is akarok lennem és tehetőségem szerint az Istennek tiszta igéjét követnem. Ha pedig valamilyen megalatkoztam volna, a kik Istennek igéjéből igazbat mutatnak, mérgköszönöm, s követni nem szégyenlem.“

Dávid Ferenc 1569-ben kiadott prédikációs kötetének előszavából.

Hogy egy legyen az Isten oly nyilván vagyion mindeneknél, hogy még a pogányok is az természetnek folyjásából megismerték és egy Isten felől tesznek tanubizonyyságot, miképen Pál apostol rómabelieknek írt levelének első részében bizonyítja, noha ezt az igazságot nagyon sokan ő magokban megfolytatták és az hálhatatlan istennek az ő dicsőségét az halandó embernek hasonlatosságára változtatták. Plató, Aristoteles és a többi bölcsek, a teremlett állatoknak rendiből eszékbe vették, hogy csak egy legyen az Isten, melytől mindezek oly bölcsen teremtettek és viseltetnek. Ézsaiás prófétának 43. részében: az Isten az egész világnak népét és minden nemzeteket be idéztet és hogy csak ő egyedül egy Isten legyen sokképen bizonyítja. Először az pogányoknak szivekben beiratott ismeretnél az egy Isten felől, mert ha azok megtekintik ez világot, mely ékesen, bölcsen és tökéletesen teremtett, megérthetni, hogy mindezek egy bölcs elmétől minden jónak kútfejétől, teremtettek: miképen Dávid prófétának énekében írva vagyion; hogy egek hirdetik az istennek az ő dicsőségét. Ha pedig a teremlett állatoknak az ő gondviselését megtekintjük, nyilván kényszerítetünk, hogy ezeket valljuk.

Mi legyen ennek az oka, hogy az irás mi előnkbe egy Istent támaszt, ha tudakozni akarjuk, könnyen megérthetjük, természet szerint bennünk vagyion az bálványozás és sok és idegen Istenekhöz való folyamodásunk, hogy azért mindenestül fogva csak az egy Istennek tulajdonitassék az tisztesség és csak ő nekie szolgálhasunk és az bálványozásoktól elvonatassunk. Egy Istenről prédicál nekünk az istennek igéje, mint a Galatabelieknek írt levelének 4 részéből nyilván vagyion, mert mikor eszékbe juttatja, minemüek voltak minnelötte az ég isteneinek ismereteire jutottanak volna, azt mondá, hogy azoknak szolgáltatók, kik természet szerint istenek nem voltak. Azonképen mikor Krisztus Urunk az ördögnek kísértelít meggyőzte azt mondá írva vagyion, az te uradat istenedet hid segítségül és csak ő neki egyedül szolgálj.

Egy Istenről emlékezik az irás, hogy mi kettőről avagy háromról ne gondolkodjunk és a mi elménk idestova ne bujdossék, az könyörgés-

ben legyen kire tekintenünk és kinek könyörögjünk, tudniillik az atya Istennek az Krisztus által, miképen önön maga tanít, valamit kértek az atyántól én nevemben, tovább mikor könyörögtek ezt mondjátok mi atyánk ki vagy a mennyekbe.

ISTEN ELŐTT

Nikodémus

Egy éjjeli látogató... Főember Jeruzsálemben... Róla van megírva, hogy Jézushoz ment egyszer, titokban, éjjel.

Milyen más az arca egy városnak nappal és mennyire más, — éjjel. Nappal egy nyüzsgő hangyaboly, — éjjel, egy kihalt, néma, temető. Alig jár-kei benne, egy-egy élő...

Mennyire mások, az éjjel után járók is.

A nappal látható, siető emberek: kenyérkereső dolgozók, vagy törvényhelyekre idézett emberek... sétáló öregek, vagy játszó gyermekek... vagy kereskedők, akik nappal fáradnak, éjjel pihennek. A megszokott, rendesnek nevezett életű emberek... az éjjel járók, a rendkívüliek. Kiket lehet látni éjszaka?...

Legtöbbször mulatozókat. Akik nappal alszanak és éjszaka mulatnak. Ezek, nem érdekesek. De vannak mások is, akik éjjel járnak: orvosért sietők... valahol, valaki hirtelen beteg lett és segítséget visznek számára...

Vannak utasok az éjszaka járókéi között, akiknek vonatja későn érkezett, vagy nagyon korán indul. Ezek a látható éjjel-járók. Siető lépésük hangosan kopog az éjszaka csendjében, az utca kövezetén.

Aztán vannak, éjjel titkon járók. Ezek láthatatlanok akarnak maradni. Kerülik a fénylő lámpákat és a nyílt tereket... a tolvaiok, a betörők — amerre elmennek, lopakodva surrannak... legkevésbé szeretik, ha látják őket. Ezek is éjjel járók, — de ezek nem rendes dologban járók...

Van azonban az éjszakának még egy emberfajtája... Nem szeretik mutatni magukat, azért járnak éjjel, — de nem rosszban járnak... Nyugtalan, kereső lelkű emberek, akik valamit keresnek. A lelkük számára kutatnak, valami fény után. Fényt keresnek, — de nem nappal járnak, hanem este... mikor a csend tavába hull bele a város... mikor a nappali beszédzai néma lesz, — sétára indulnak a csillagos égbolt alatt a lelkükkel, és amíg róják az utcákat, szemük nem néz mást, mint a csillagokat.

Vonzza szívüket a titokzatos ég... sejtelmes vággyal telik meg a szívük pohara, a földöntúli dolgok után... s amíg mennek az utcákon, nem is nézve, hogy hova, hogy merre, — lelkük halkán beszélgetni kezd a csillagokkal és a csillagok fölött lakókkal, a láthatatlan Égi Lakókkal... az Ég titkos szerelmei ezek, — Isten felé vágyók...

Ilyen volt Nikodémus farizeus is, a zsidók főembere, aki Jézushoz ment, — az evangélium szerint, — titokban, éjjel...

Ez már érdekes ember. Érdekes, mert vezető állásban levő főember, — érdekes, mert Jézushoz megy és még hozzá: éjjel... Mert Nikodémus is, egy belül nyugtalanul kereső, valami égit kereső lélek...

Némán, halkán hajolt az este, az aludni térő Jeruzsálem fölé. Mint mikor az édes anya némán, halkán, alvó gyermeke fölé hajlik s betakarítja, úgy takarta be sötét takarójával az este, — az álomba süllyedt várost... Elnémult minden zaj...

Valami különös esend borult a házakra, amelyek fölött csak a csillagok sziporkáztak szépséges, szelíd fényességgel, — virrasztva az alvó emberek felett.

Csak Nikodémus nem tért még nyugovóra... eselédei, egész háza népe már pihentek, csak a gazda volt ébren. Nem bírt a szívével... valami nyugtalan tűz gyulladt fel benne, mióta megtudta, hogy a Názáretből való Jézus, — akit Isten Fia néven tisztelnek, — Jeruzsálemben tartózkodik. Azóta nem bírt a szívével Nikodémus... mert a szíve Jézushoz vágyott. Mintha egy régi, — égi ismerőse lett volna Jézus a Nikodémus szívének... a szíve hangosan dobogott és elégedetlenül követelte: Vigyél Hozzá, vigyél Jézushoz engem, Nikodémus. Mint az éhes gyermek a kenyeret, úgy követelte Nikodémus szíve Jézust, az „Isteni Fiút“. Vágyott hallani zengő beszédjét az Égről. vágyott látni azt a szépséges kék szempárt, amelyről csodákat beszéltek, hogy akire ránéz azokkal a szemekkel, — az egyszerre az egész Mennyet látja bennük és sírva borul le a porba, megbánva azt is, hogy valamikor csak egy rossz gondolata is volt... Vágyott látni szemtől-szembe azt, akinek titokzatos hatalmára felébrednek sírjukban a halottak és kilépnek a földre. Az a világ érdekelte Nikodémust, amelyből Jézus a földre jött, — az Ég világa... De hogyan menjen Hozzá?...

Elsétált Nikodémus nappal, addig a házig, amely Jézus szállása volt, de csak úgy, hogy feltűnő ne legyen... De mit ért az neki? Ő beszélni akart Vele. Kérdezni akart sok mindent Tőle, Istenről, az Életről, a Halálról, a Tulsó Világról, amelyről sejtelmesen suttognak a csillagok, de nem lehet megérteni... Jézussal akart Nikodémus együtt lenni.

De lehetetlen neki Hozzá mennie. Ő, a farizeus nem mehet Ahhoz, Aki szombatán gyógyít és ezért gyűlölik a farizeusok. Neki, a főembernek lehetetlen felkeresnie Azt, Akit a főemberek el akarnak veszíteni, mert gyűlölik hatalmát, isteni erejét, — gyűlölik szép szavait... gyűlölik mindenkit szerető szívéért, elbűvölő egyéniségéért és azért a rajongásért, amellyel a nép Jézust szereti és ezekért a főemberek nap-nap után arról tanácskoznak,

hogy hogyan veszíthetnék el Jézust... Ha most ő, a főfarizeus felkeresi ezt a Jézust, a papok ellenségét, akkor ezzel elveszti a főpap kegyeit. Elveszti tekintélyes állását, meg fogják vetni és kiközösítik maguk közül... Nem! Nem mehetett el Jézushoz nyilvánosan, — nappal! De szíve sírt, dobogott, követelt: Vigyél az Isten Fiához engem Nikodémus. Mit tegyen szegény Nikodémus?... a szíve vitte volna, — de a félelem nappal visszatartotta... Hát mire való az éjszaka?... És elindult Nikodémus éjjel...

Mikor lenyugodva aludt a város, elindult Nikodémus éjjel... Éjjel, amikor a mulatni vágyók járnak... éjjel, amikor orvosért mennek a betegnek... éjjel, amikor a késői utasok járnak és mikor a tolvajok járnak... Ment Nikodémus, mint egy mulatni vágyó, mert a lelke az Eggel, az Isten Fiával való Szent Mulatságra vágyott... a Hit és a Jószág szőlőhegyein szüretelt nektárra szomjazott a lelke... ment Nikodémus éjjel, — kereste az orvost, de magának, nem másnak. Beteg lelkét vitte az Égből érkezett Orvoshoz, mert gyötrelmes betegségben szenvedett a lelke: Boldogtalanságban. — Ment Nikodémus, vitte lelkét, mint a Nyugalom vonatjáról lekésett utast, — vitte, hogy szállást keressen lelkének a Jázus szívében... ment Nikodémus éjjel, óvatosan, lopakodva, hogy senki meg ne lassa... ment, mint egy Szomorú Tolvaj... lopni ment éjszaka, Égi Fényt, — isteni fényt lopni nyomorult lelkének... ment síró, szepes szívével és amíg ment, ajkai észrevétlenül mind ezt a nevet suttogták: Jézus, Istennek Fia, Jézus...

Nem látszik olyan nagy dolognak, hogy valaki, titokban, éjjel keresi fel Jézust. Pedig milyen nagy dolog ez. Mennyi kínna, szenvedéssel, gyötrellemmel fizet meg a világ azért, hogy olyan mint Nikodémus. Gyáva... fél elszakítani magát a gonoszoktól és fél nyíltan a jókhoz, az Istent hívókhöz csatlakozni, csak azért, mert a gonoszok többen vannak, mint az Istenre hallgató jóakaratók. Nikodémus tudta, jól, hogy kicsoda Jézus, hogy egy ártatlanul jószágos Istenfiú, — de mert a farizeusok, a kortársak gonosznak kiáltották ki Jézust, — nem mert Nikodémus nyíltan színt vallani Jézus mellett, nem mert a többséggel szembeszállani, pedig jól tudta, hogy gonoszok...

Sok ember fél attól, hogy földi, emberi társasága kigúnyolná, ha Jézushoz járó lelkű lenne... Egy modern, természettudományosan képzett embernek nem illik Jézushoz járnia... — így gondolja.

Egy este csillagfényes ég alatt hazafelé mentem és néztem gyönyörködve a csillagképeket. Egyszerre egy utcai lámpa fénykörébe értem, a villanyfény a szemembe vetődött és attól nem láttam a szép csillagos eget mindaddig, amíg a lámpa fényköréből újra ki

nem léptem. — Így van sok ember az égi dolgokkal. Emberi szellemeskedések, vagy tudományok pislákoló kis mécsesei elvakítják a legtöbb ember lelkének szemeit és nem akar égi fényt látni...

De ha egyszer egy vihar miatt kialusznak az utcai lámpák, vagy egy ellenséges repülőgép bombázná agyon a villanytelepet, ugye, akkor milyen jó, hogy még mindig világítanak a csillagok. És milyen jó ugye, hogy olyan elérhetetlenül és bántathatatlantul ragyognak fenn a csillagok?

Vagy ha becsukódik a szemed, — testvér, — és sötétbe merül a lelked... milyen jó, hogy él és ott „Túl“ vezet Jézus, akit itt sokan szégyelnek az emberek...

Nikodémus Jézust felkereste legalább éjjel, nem úgy mint a mai ember, aki sem éjjel, sem nappal nem keresi fel, ... mert nappal pénz után fut, éjjel pedig alszik, vagy mulat...

Pedig mindenki számára lesz egyszer egy olyan hajnal, amely nem találja már a földön.

Nikodémus kora hajnalban jött el Jézustól. — Az Ég aljába vetett, rózsaszínű ágyában már ébredezett a Hajnal... A csillagok eltűntek, — csak egyetlen egy erős fényű csillag, az esthajnal csillag birkózott még a hajnali fényvel... egy ideig tartotta magát, aztán tünekezni kezdett és egyszerre csak boldog megadással beleolvadt a nap közelgő, erősödő fényébe. — Mint Nikodémus, aki az éjjel még a maga lelkének pislákoló tudományával ment Jézushoz, — de hajnalban boldogan lépett ki a Jézus szállásának kapuján... fénylett az arca, a szeme, mint aki azért boldog, mert megadta magát, — engedte, hogy a lelke elmerüljön az Isten fényébe... Boldog Nikodémus, aki Jézushoz ment, a lelke üdvéért, legalább éjjel...

De hogyan állasz te ezzel testvérem? ... Közeledik hozzád is az Éjszaka... mint fogsz csinálni, kit keres fel lelked ezen az éjjelen?

Bíró Lajos.

ERDÉLY

Unitárius Püspöki Hivatal
Kolozsvár, 1938. jan. 1.

Ujévi köszöntés

Mondom néktek: Amit könyörgéstelekben kértek, higgyétek, hogy mindazt megnyeritek és meglészen néktek. Márk 11. r. 24. v.

Jézus intelme és tanítása szerint: feltétlen hit Istenben, alkalmazkodás az ő akaratához, lehet-e mélységesebb, lélekbe-markolóbb program az ujesztendőre? Unitárius egyházunknak fenntartója, továbbfejlesztő ereje soha más nem lehet, mint megingathatlan hitünk. Isten jóságában,

igazságosságában és könyörületeségében, úgy, amint ezt Jézus példaadó életéből tanuljuk. Lehet-e nagyobb ujévi ajándék a lélek számára, mint a biztos tudata annak, hogy mindnyájan, egyen-egyen és összesen Istennek, a mi Atyánknak munkatársai vagyunk s hogy Istennek tervei vannak velünk, amelyekbe beleilleszkedni, amelyekhez alkalmazkodni az emberi élet legfőbb tartalmát, létfeltételét adják.

Jobbat kívánni nem tudok, értékesebb ujévi ajándékot el nem képzelek, kedves unitárius testvéreim, minthogy erősödjék meg a Ti hitetek, mélyüljön el a Ti imádságotok, hogy tudjatok igaz lélekkel, nyitott szívvel közeledni a mennyei Atyához, hogy minél többet törődjetelek lelketek épségével, tisztaságával, mert így lesztek az unitárius egyház méltó tagjai, Jézusnak igaz tanítványai. A tiszta, erős hitű, vallásos lélek az alapja és a forrása a szeretetnek, a jósnak és minden elképzelhető emberi erénynek. Ez a lélek fogja megtartani az unitárius egyházat s ez fog megtartani Titeket egyenként is.

Ebben a bizó reményben kívánok mindnyájatoknak boldog ujesztendőt.

Atyafiságos üdvözléssel:

Dr. Varga Béla,
egyházi főjegyző.

ESZMÉK VILÁGA

Szebb jövőt!

Napjainkban minden egyházi, egyesületi vagy baráti összejövetelkor szóba kerül az unitarizmus jövője. Nem is lehet csodálkozni, hiszen nemcsak egyházunk, hanem az egész magyarság élete egy szörnyű nagy átalakulás előtt áll. A magyarság érzi, hogy új életet kell kezdenie, mert ha nem teszi, lemarad a történelem szekeréről. Új bort kell tölteni a régi tömlőbe, vagy talán még a tömlőt is ki kell cserélni, különben elveszünk a népek harcában.

Éppen így egyházunkban is. Látjuk, hogy nincs minden úgy, ahogy az ember szeretné. Kifáradt az unitarizmus a százados küzdelemben. Megállapítottuk a diagnózist s az eredmény ez: veszélyben van a jövő unitarizmusa. De ez a megállapítás nemcsak vallásunkra, hanem az egész magyarságra vonatkozik. Sokan azzal igyekeznek magyarítani ezt az állapotot, hogy eljutott népünk a nemzetöltő végéhez, amely után már az elmúlás jön. Mások azzal, hogy annyi küzdelem után pihenésre van szüksége a népnek, hogy megint új életet kezdessen. Vannak ismét olya-

nök, akik kívülről jövő okokat keresnek és másokat hibáztatnak jelenlegi betegségünkért. Legyen bárhogyan, de *amelyik népben van életerő, az tovább fog élni s amelyik vallásnak van evangéliuma, az elhozza a maga örömeit, mert ez természeti és erkölcsi törvény.*

Csak sajnós, nem elég erre a reményre támaszkodnunk, hogy majd az idő elhozza, hogy van-e a mi vallásunknak evangéliuma, hanem vizsgáljuk meg a bajokat, vegyük számba tennivalóinkat és erőinket és fogjunk a munkához.

Az unitarizmus három évszázadon keresztül a legnagyobb küzdelmeket folytatta, hogy létét megőrizhesse. Híveink verítékük, könnyük hullásával, emberfeletti áldozatok árán jutottak el a legkisebb eredményhez is. És mégsem kellett féltetni az unitarizmust, mert a *küzdelemben állta legkeményebben a sarat.* Mint ahogy az erdélyi magyarság is a legnagyobb elnyomásban termeli a legdrágább értékeket. Azután a múlt század óta megszűnt a kívülről jövő nyílt támadás. Az egyház élt, sőt fejlődött még ekkor is, mert a küzdelmek korából még átmentett értékek: a hit, a vallásos buzgóság, munkaszeretet, az élni akarás munkára ösztönözték a híveket. És mi történt a világháború után? Akkor, amikor az élet minden tekintetben gyorsabb üteművé vált s az iramot tartani kell, hogyha nem akarunk lemaradni az élet szekeréről, — az unitarizmus még mindig nem tudott kizökkenni a régi ütemből. Bár az összeomlás utáni óriási tisztító munkája volt, mégsem kellett olyan nagy munkát végeznie, mint a többi egyházaknak, hiszen híveink nagyrésze Erdélyből került ki, ahol a fertőzés nem öltött oly nagy mérveket. Sőt jó hatással is volt a csonkaországi unitarizmusra nézve ez a nagy bevándorlás, hiszen egy nagy vérátömlesztés és felfrissítés történt. A legkevésbé sem volt veszélyben az unitarizmus, hanem épen ellenkezőleg, új életet, új lendületet jelentett, mert *közvetlenül unitárius környezetből, unitárius termőgyökerekről leszakadt hívek képezték nagy részben a csonkaországi, illetve a pesti egyházat.* Ezek a hívek új környezetbe kerülve, teljesen magukra hagyatva, annál nagyobb buzgósággal fogtak hozzá az új életlehetőség megteremtéséhez. Nem volt veszélyben tehát az unitarizmus.

De milyen a helyzet a jelenben és milyen kilátásaink vannak a jövőre nézve? A háborús nemzedék lassan-lassan kidől az élet sodrából s helyébe az új nemzedék kerül, a második generáció, mely már egészen más környezetben született és nevelkedett, melynek már nincs meg az az unitárius tradíciója, mint apáinak volt. Ők már egészen „pestiek“-ké váltak.

És lássuk, megvan-e a lehetőség, hogy mindennek ellenére fenntartó elemei legyenek egyházunknak? A második nemzedék nem tud teljesen apáinak örökébe lépni. Minden jel arra mutat, hogy a második nemzedék nehogy nem érzi az unitárius tradíció hiányát, hanem egyáltalán nem tartja szükségesnek sem azt. Valahogy nem tartja eléggé életszükségletnek sem a vallást, sem az egyházat, amelynek kereteiben vallásos

életét kiélheti. Miért van ez így? Lehetnek különböző okai ennek. De én két súlyos körülményben látom ennek a kórnak okát. Az egyik maga a *korszellem*, amely lépten-nyomon megfertőzi az ember lelkét. Ez ma az egész emberiségen tapasztalható, de leginkább azon népeken, amelyeknek vallásos és hazafias öntudata kisebb, mint valaha. Fásulttá, unottá teszi az ember lelkét, közönyössé lesz minden iránt, ami önmagán kívül esik. Érdeklődését csak a szenzációk keltik fel, míg a csendes elmélyedések, a lélek mélységei nem érdeklik. Szívesebben eljár a mai ember a színházba, mint a templomba.

A másik hiba még súlyosabb s éppen ezért az előbbinek is talán oka s terheli nemcsak a nemzedéket, hanem a szülőket, nevelőket s mindenkit, akinek valami közve van egy nemzedék lelkivilágának kialakulásához. Bátran elmondhatjuk, hogy nem tudták eléggé az életre nevelni ezt a nemzedéket. Nem őrizték meg a lelkét a jövő számára, mert nem volt elég erejük, elég felkészültségük hozzá, hogy életerős ifjúságot neveljenek. Így történhetett, hogy a mai ifjúságot elsodorta a modern élet sokszor tisztátalan áradata. Nem látták és nem látják, hogy a mai idő más embert kíván, mint a régi, mert mások az életformák is. A mi ifjúságunk egészen más, mint apáinké volt. A mai élet üteme más, mint a harminc évvel ezelőtti. Ezen pedig nem lehet változtatni. Mi magunk kell alakulnunk a körülményeknek megfelelőleg, hogy lelkünket megőrizzük. Részben az idősebbeket terheli a felelősség hogy a mai ifjúság eltévelyedett. Mert az kétségtelen, hogy eltévelyedett erkölcsében és lelkiségében. Hány fiatal embert látunk Pest utcáin, akik csak amúgy szórják szét legdrágább értékeiket, tehetségeiket a szórakozás ürügye alatt! Hányszor látjuk, hogy megnehezült szívű anyák, kemény akarású apák hogy fakadnak el sírva fiaik elherdálását, úttalanságát látva, — vagy tán nem is sejtve.

Am ezeket a vonásokat nem lehet csupán egy nemzedékre vonatkoztatni. Társadalmunk minden rétege csak úgy nyög saját bajában. Mind egyik egyformán beteg, csak betegsége más. A világháború után megváltozott életformák készületlenül találtak mindenkit. A békebeli csendes élet után úgy jött ez a mai zaklatott, mint egy hirtelen zivatar. S az úgynevezett *modernség* annyira elfogta a világot, mint egy általános járvány. Mert nem lévén rá elkészülve a társadalom, csak kores alakjában értette meg és követte. Mert *a szó igazi értelme nem új erkölcsiséget jelent, mert erkölcsiség csak egy van, nem felületességet jelent, hanem a régi alaposságnak gyorsabb ütemű menetét, nem világpolgárságot, hanem öntudatos és fokozott hazaszeretetet, nem vallásnélküliséget, hanem felvilágosult istenhitet, nem a hagyományok, a régi értékek elértéktelenedését, hanem a mai életformákba belehelyezését, nem minden kötelektől való szabadulást, hanem öntudatos ragaszkodást jelent. A szó nem világeszmét jelent, hanem világeszmék gyorsabb megvalósítási lehetőségét.*

Iparosaink baráti találkozója

Annyira vágytunk a szabadság után, hogy nagy sietségünkben mindentől szabadulni akartunk s nem jutott eszünkbe, hogy ezzel magunk is légüres térbe jutunk. S most amikor eljutottunk oda, hogy már semmi sem szent előttünk, vagy legalább is nincs elég erőnk, hogy annak tartasuk, — nincs értéke a vallásnak az erkölcsnek, a munkának, nem tudjuk, hogy mihez kezdjünk ezzel a szabadsággal.

Vannak dolgok, amiktől nem függetleníthetjük magunkat, ilyen pl. a faji érzés. De nem szabad elfelejtenünk, hogy ennek ikertestvére a vallásos érzés. Nemzeti, faji, közösségi érzésünknek nemcsak Erdélyben, hanem itt is legtöbbször a vallás, az egyház szolgál keretül. És hiába minden harc, e kettőt nem tudjuk egymástól elválasztani és nem is tanácsos. Található erre intő példa a jelenkor történetében. — Az ilyen törekvések ellen azonban nem elegendők a kongresszusok, a milliokat felemésztő demonstrációk, hatalmas körmenetek, hanem szociális téren kell segíteni.

Egy népnek élete attól függ, hogy kialakul-e az egysége, faji lelke. Az egyház fennmaradásának záloga is a lelki közösség. Amíg nem alakul ez ki, hiába várjuk a feltámadás ünnepi pillanatát. S ha végigjárjuk Budapest külvárosait, alig találunk valami biztatást, mely a lelki közösség kialakulásának reményét táplálná bennünk. Pedig a faji jelleg elsősorban a magyar föld népének alsó, nagy tömegeiben él.

Épp így a vallással is. Amíg eme tömegeknek sorsa nem érint bennünket, — hiába reméljük az unitarizmus feltámadását. Mert vallásunk jövője jelenleg nem Budapesten van, hanem annak külvárosaiban és vidéken, a sokgyermekes családok között. Ezeket a családokat kell gondozás alá venni és bekapcsolni az unitárius közösségi életbe, illetve mindenhol egy kis unitárius közösségi életet teremteni.

Mindez pedig röviden azt jelenti, hogy minden vonalon egy öntudatos unitárius nemzedéket kell nevelnünk. S ez már mindent magában foglal. Magában foglalja azt, hogy ki kell alakítanunk a lelki egységet. De ez még nem elég, mert ez csak egy lehetőség. Ehhez kell még járulnia annak a dinamikus hajtóerőnek, mely a gyakorlati síkban, a mindennapi életben is tettek által bizonyítja a lelki egységet. Az ember kettős életet él: egy belsőt és egy külsőt. De csak akkor egészséges az az élet, hogyha egyik sem jut túlsúlyba, hanem kiegészítik egymást s mindaz, ami a lélekben megszületik, gyakorlati síkban, tettekben is kifejezésre jut. És így lesz a visszavonuló, negatív életből teremtő, cselekvő emberi élet.

Legyen ez irányadó minden unitárius ember előtt és akkor remélhetünk unitárius magyar

Benedek Gyula.

TERJESZD

hittestvéreid között az

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ-t

A Bölöni Farkas Sándor Iparosok és Kereskedők Köre 1937. december hó 31-én este műsoros szilveszteri baráti vacsorát rendezett igen szép sikerrel. Az estélyt Ferencz József missziós lelkész nyitotta meg, aki felolvasta dr. Csiki Gábor távollevő díszelnök sorait. Berei Lajos lelkes szavalata következett ezután, majd Hernádi Pál egyfelvonásos vígjátéka került színre, melyet maga a szerző rendezett. Igen örvendetes dolog, hogy a Körnek ilyen agilis fiatal tagjai is vannak és örvendetes az, hogy a szindarab megírója a mi körünkben került ki. Nagyon szép dolog, ha valaki a rendes szakmai elfoglaltsága mellett időt tud szakítani magának arra, hogy szellemiekben is képezze magát. A vígjáték szerzője meg lehet elégedve a darabjával, mert igen szép sikert aratott vele, a benne levő humor, ötletesség és nem várt érdekes fordulatok által. A vígjáték szereplői: Gálna Sándor, Berde Irma, Dimény Erzsike, Berde Károly, Tamási Ferenc és Fekete Iduska voltak, akik szorgalmasan megtanulták szerepeiket és játékuikkal sokszor arattak tapsot az előadás folyamán. Különösen a humoros páros jelenetek megjátszása aratott szép sikert. Ez az előadás is megmutatta azt, hogy egy kis hozzáértéssel és jóakarattal lehet nálunk is szépen dolgozni, mert hiszen vannak tehetséges szereplőink, csak fel kell kutatunk őket. A vígjáték után Máté Dániel atyánk fia adott elő eredeti erdélyi székely anekdotát, majd Agoston Rózsika szavalt, aki a mélyen átértzett és lelkesen előadott költeménnyel gyönyörködtette a hallgatóságot. Végül Pálffy Lajos, a Kör elnöke mondta el őszinte szavakkal bezáró beszédét, megköszönve az igen szépszámú hallgatóságnak a megjelenését.

Előadás után következett a vacsora, utána pedig tánc. Az igen hangulatos, de szolid mulatságot Gálna Sándor lelkész újévi köszöntője után különböző tombolaszámok tették változatosabbá és élénkebbé. A tombolán igen szép és értékes dísz tárgyak szerepeltek a nyeremények között, melyeket a kör lelkes tagjai önként ajánlottak fel. Itt meg kell említenünk név szerint Birtalan Lajos, Dobolyi Károlyt és özv. Péter Jánosnét, aki nehéz anyagi helyzete ellenére is hozzájárult adományával a tombolatárgyakhoz. Cselekedetük álljon mindenki előtt követendő példaként. Az értékes tombolatárgyak kisorsolása és árverése után a közönség széteszlott, magával vive az új esztendőre egy szolidan és kellemesen eltöltött hangulatos Szilveszter emlékét. Az estélyen olyan nagy számban jelentek meg tagjaink és az érdeklődők, hogy a terem valóban kiesinek bizonyult.

Ezúton fejezzük ki köszönetünket mindazoknak, akik önzetlen és fáradságos munkájukkal hozzájárultak az estély megrendezéséhez. Ugyan csak köszönetet mondunk azoknak, akik anyagi támogatással segítettek elő a sikert.

Gálna Sándor.

Dr. Elekes Dénes
1879–1937

Villámcsapásként hatott a hír, hogy dr. Elekes Dénes, a székelykeresztúri főgimnázium felügyelő gondnoka megszűnt élni. Hát lehetséges ez? Hiszen dr. Elekes Dénesben mindenkor a törhetetlen erőt, az elszánt akaratot, a soha meg nem hátráló tervező embert láttuk, aki dacol minden hatalmával az időnek és a múlandóságnak. És mégis igaz a hír. A közélet munkás bajnoka, aki egyházunk és Udvarhely vármegye s túlzás nélkül mondhatnók, kisebbségi magyar ügyünk minden megnyilvánulásában tevékeny részt vett, ma nincsen az élők között. Beszédes ajka elnémult, bizalmat sugárzó szemei bezárultak, munkás kezei lehanyatlottak s egész testén a koporsó hatalma vett erőt. Ime, így múlik el a világ minden dicsősége... Itt a temetőben, a többi hideg sírok között eszembe jut az elhúnytnak pályafutása, forró, küzdelmes és sikerekben gazdag élete. Lelki szemeim előtt megjelenik a tanuló ifjú, aki Siménfalváról, a Nyikó vidéke egyik derék falujából a szerető szülők szívéből a gimnáziumban táplálja lelkét a vallás és tudomány igéjével. Látom az ifjú férfiút, aki a társadalomban tekintélyes helyet küzd ki a maga számára, amint családot alapít s amint a közélet terén munkálkodik. Az egyháza iránt való szeretetét, magával hozta erre a világra. Kora ifjúságától fogva az egyházi életnek egyik törhetetlen munkás fia volt. Hogy mit tett ezen a téren, különösen a székelykeresztúri főgimnázium érdekében, ezt megbecsülni nem a röpke pillanat, hanem csak a történelem tudja. Az egyház csak hálával gondol nagy fiára, aki oly nagy szeretettel zárta szívébe minden gondját.

Az egyház iránt való szeretetével egyenlő volt a székely nép iránt való szeretete. Jól ismerte a székely nép örömét, bánatát, vágyait, reménységét: egész lelkét. A székely nép nótáit, költészetét senki sem ismerte jobban nálánál. Vidám, költői lelkével szerette az életet. A kolostori elzárkózottság távol állott lelkétől. Szerette mindazt, ami magát az életet jelentette. S most, midőn meghalt az indiai Nobel-díjas költőnek: Rabindranath

Tagorenak szavai jutnak eszembe: „És mert szerettem az életet, tudom, hogy szeretni fogom a halált is.“ Talán a halált is, amely szintén egy nagy titok, olyan, mint maga az élet, azzal a szeretettel ragadja meg, mint magát az életet.

E búcsúszvak az elköltözöttnek szólanak. Élete, tevékenysége hirdetik alkotó munkásságának dicsőségét s példára serkentik a még élő és ezután felnövekvő nemzedéket!

KRÓNIKA

Kocsord

Egyházi lapunkban először olvassuk ennek a szatmármegyei községnek nevét. Ebben a faluban sok vergődésen keresztülment emberek lelkük békességét az unitárius evangélium fénye es világossága mellett találták meg újra. A keresés utat talált az unitárius egyház felé. 1937. december hó 21-én tartottuk körükben az első Istentiszteletet, amikor már közel száz lélek lépett be egyházunk tagjai közé. A szervezés munkáját dr. Csiki Gábor missziói lelkész irányítja, aki karácsony két ünnepén és újév napján is egy hatalmas nagy csürben, mely a munka eredményeit szokta egybegyűjteni, most a lélekmunka magvait hintette, minden egyes alkalommal gyarapodó, négyszáz léleknél nagyobb gyülekezet előtt. Karácsony elsőnapján, több, mint százan járultak az Ur asztalához.

Január 9-én tartották meg alakuló közgyűlést. A hívek egyhangú lelkesedéssel mondták ki, hogy leányegyházközséggé kívánnak alakulni, mint a budapesti unitárius anyaegyházközség filiája, s megválasztották első tisztikarukat. Gondnok: Kiss András, pénztárnok: Jakab Balázs, presbiterek: Jakab T. József, Kiss Zsigmond, Jakab Zs. János, Szabó Gyula, Boross Sándor, Jakab Ignác, Varga Sándor, Varga Lajos, ifj. Bakos Jenő, Jakab P. József, Viszás Mihály, Katona Ferenc id., Kiss Ignác, Jakab Vince, Zséder István, egyházfi: Bakos Zsigmond és ifj. Kovács Endre. Az alakuló közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tb. gondnokává választotta dr. Imreh Dénes kir. közjegyző nagykallói hívünket, aki minden kérdésben szeretettel állt eddig is kocsordi gyülekezetünk mellett s a jövőben is jogi tudását szeretettel ajánlotta fel új gyülekezetünk szolgálatára.

Az alakuló közgyűlést társas ebéd követte, melyet a gyülekezet asszonyai készítettek.

A gyülekezet a falu egyik legszebb helyén már telket vásárolt, melyet a napokban tekintett meg templomépítő Szinte László műszaki főtanácsos testvérünk, hogy egy újabb székely templom tervét készítse el a kocsordi unitáriusok számára, akikben a tudat alatt, közel a trianoni határhoz, ott él az erdélyi lélek ereje, s többen közülük Erdélyből századokkal ezelőtt elvándorolt ősöktől származnak.

MINDAZOKNAK, akik az évforduló alkalmával fölkerestek jókívánásaikkal, magam és családom nevében ez úton kívánok viszont minden jót, gyermekeikben és unokáikban igazi boldogságot.

Budapest, 1938. január hó.

JÓZAN MIKLÓS
püspöki vikárius.

RÁDIÓ KÖZVETITI minden hónapban egyszer unitárius Istentiszteletünket a Koháry-utcai templomból. Legközelebb január 23-án d. e. 9 órakor Józán Miklós február 13-án d. e. 9 órakor Barabás István lelkész szolgálnak. Hívjuk fel ezekre a most sűrűbben ismétlődő alkalmakra hűveink és az érdeklődők figyelmét.

KARÁCSONYFA-ÜNNEPÉLYEINKET Nőszövetségünk az elmúlt ünnep előtt szokott gondosságával és szeretetével megrendezte. A Koháry utcai templomban december, 20-án d. u. 4 órakor nagyszámban gyűltek össze elemi és középiskoláink gyermekei, megtöltve a Koháry utcai templomot, gyönyörködtek a karácsonyfa szépségében, mindnyájan örömmel hallgattuk a kisebbek és nagyobbak szavatait, figyeltük Dézsi Anna okl. tanítónő által elmondott mese intelmeit. A kiosztott szeretetsomag minden gyermeknek egyformán igaz örömet szerzett. Két nappal később a Misszióház templomában gyűjtöttük meg a karácsonyfát, ahol főiskolás fiaink és leányaink gyűltek egybe, a vers, az ének és a beszéd egyaránt az édesanyai szeretet melegéről beszélt, s ez volt legigazibb őszinte köszönetünk a szeretetvendégség gazdagon terített asztaláért is, mely a gyülekezeti teremben várta őket. A vidéki szórványokba is eljuttatta Nőszövetségünk a szeretetsomagokat az iskolás gyermekek részére s azokat a karácsonyi Istentiszteletek alkalmával osztottuk szét. Nőszövetségünk karácsonyi áldozatos munkájáról részletes elszámolást lapunk következő számában közlünk.

A NEMZETKÖZI VASÁRNAPOT templomainkban megünnepeltük s a lelkészek beszédeikben a barátság s a testvéri szeretet gondolatát vésték hallgatóink lelkébe. Az unitárius világszövetség tagjai az unitárius és szabadelvű gyülekezetek ezen a napon velünk együtt fohászkodtak, mindnyájunk közös mennyei Atyjához. — Az összetartás tudata adjon erőt a nehézségek elviselésére.

FERENCZ JÓZSEF központi misszió lelkész, lapunk szerkesztője és kaáli Nagy Magda, néhai kaáli Nagy Árpád volt marosköri felügyelő gondnokunk leánya, 1937. december hó 29-én Székelykaálban házasságot kötöttek, ahol az egyházi áldásban Szent-Iványi Sándor teológiai tanár részesítette őket. Házasságkötésük alkalmával boldogságot és meglelégedést kívánunk.

GYERMEKNYARALTATÁSUNK kérdését az új esztendőben is állandóan napirenden tartjuk. Keressük azokat, akik nyáron majd elküldik adományait. Minden ígéretet örömmel fogadjunk és a lekvármegajánlásokat a gyermekekkel fogjuk összegyűjtetni. Vidéken is egyre több helyen érdeklődnek. Az egyik helyen gyereket akarnak a nyaralótelepre küldeni a másik helyen meg arról kérdezősködtek, hogy miképen lehetne adományainkkal nyaraltatásunkat támogatni. Örömmel jegyezzük fel, hogy Bartók Géza polgári lelkészünk listet fog adományozni, s megígérte, hogy hívei körében is ismerteti gyermeknyaraltatásunkat. A gyulai szórvány asszonyai pedig elhatározták, hogy lekváradományt gyűjtenek össze s ennek gondját szórványgondnokunk felesége, Szász Domokosné vállalta magára. Várjuk a további támogatást. Akik gyermekeinket segítik, azok az unitárius jövendő építik. Az unitárius jövendő pedig egyházunkban mindig a magyar jövendő életét is jelentette.

RENDŐREINK részére a legközelebbi Istentiszteletet január 28-án tartja Józán Miklós, aki az egész éven keresztül rendszeresen foglalkozik rendőreink evangélizálásával.

AZ IFJÚSÁGI TÉLI KONFERENCIÁT annak előkészítő bizottsága február havára halasztotta s azt valószínűleg február hó 17—20. napjain fogják megtartani. A konferenciás bizottság ügyvezetője: Kereki Gábor lelkész Kocsordon tartózkodik, de e hó végén visszatér Budapestre s akkor tovább folytatja az előkészítés munkáját.

ARANYOSRÁKOSI SZÉKELY SÁNDOR egyházi vegyeskarunk próbái egyelőre szünetelnek, mert a dalárda vezetője Nagy Sándor kar-nagy egyelőre a kocsordi unitárius leányegyházközségben végez elismerésreméltó szép munkát. Dalárdánk próbái február hó első esütörtökjén d. u. 7 órakor, a Koháry-utcai tanácsteremben újra kezdetüket veszik.

ÉVKÖNYVÜNK lapunk decemberi számával együtt megjelent s azt híveink szeretettel fogadták, többen örömeiknek adtak kifejezést, hogy az idén képekkel gazdagabban díszítettük évkönyvünket. Szíves elnézését kérjük olvasóinknak az évkönyv egyik ívében előforduló több sajtóhibáért, mely a gépszedés hibái következtében nyomdatechnikai, tehát így rajtunk kívülálló okokból maradtak bent az évkönyvben.

AZ 1937-BEN és előbbi években konfirmált ifjakat alakuló ülésre szeretettel meghívom 1938. január hó 30-án d. e. 10 órára a Koháry-utcai lelkészi irodába. BARABÁS István lelképásztor.

A BRASSAI SÁMUEL UNITARIUS IFJÚSÁGI EGYESÜLET 1937. december hó 18-án tartotta évi rendkívüli tisztújító közgyűlését. A közgyűlés a multévi elnököt ismételten bizalmáról biztosította és egyhangúlag a következő tisztikart választotta meg az 1937/38. iskolai évre. Elnök: Bardócz Vilmos, ügyvezető elnök: Kereki Gábor, alelnök: Márkos Jenő, főtitkár: Imreh

Dénes, titkár: Hegedüs Gyula, pénztáros: Gálffy Zoltán, ellenőr: Nagy Sándor, jegyző: Császár János, könyvtáros: Maksay László, K. Nagy József. Az elnök előterjesztésére az új alapszabály értelmében egyhangú lelkesedéssel választotta a közgyűlés az egysület díszelő-kévé dr. Veress Gábor m. kir. kormányfőtanácsos, IBUSz-vezérigazgató Óméltóságát, tanárelnökké pedig dr. Veress Pál egyetemi h. tanár urat. Székfoglalójában az elnök különös képen hangsúlyozta, hogy ránk unitárius ifjúságra igen komoly és nehéz feladatok várnak. Most, amikor a csonka ország különböző részeiben határtalan rokonszenv nyilvánul meg egyházunkkal szemben, nekünk unitárius székely ifjúságnak kétszeresen kell ügyelnünk arra, hogy mind viselkedésünkkel, mind pedig munkánkkal olyan erkölcsi tőkét gyűjtsünk és olyan szilárd erkölcsi alapot létesítsünk, hogy mások irigyeljenek bennünket és vágyódjanak közénk. Tudjuk jól, mi vagyunk a jövő ígéretei! Ránk nehezdednek egykor majd azok a kötelességek, amelyeket most Bátyáink teljesítenek. Készüljünk már most fel erre a nagy feladatra, mert olyan lesz egyházunk és olyan lesz unitarizmusunk jövője, amilyenek mi vagyunk és amilyenek mi leszünk! Velünk áll, vagy velünk bukik! *g. s.*

A BRASSAI SÁMUEL UNITÁRIUS IFJÚSÁGI EGYESÜLET a mult hagyományaihoz híven az idén is megrendezi az unitárius bált. Tekintettel arra, hogy az utolsó unitárius bálnak igen nagy sikere volt, az idén, eltérőleg a mult hagyományaitól, egy nagyobb és kényelmesebb helyen, az Astoria szállóban óhajtjuk megrendezni, 1938. febr. 26-án.

A bál tiszta jövedelme Egyesületünk szegénysorsú tanulóinak felsegélyezésére fordítjuk. Kérjük ezért minden jótékonylelkű hittestvérünket és jóakarónkat, hogy ügyünket pártfogásába vegye.

A bálbizottság átérezve hivatását, már teljes erővel dolgozik a bál sikerének biztosítása érdekében. A nemes célra való tekintettel elvárjuk mindenkitől, hogy a bál érdekében minél nagyobb tevékenységet fejtsen ki, mert ez nemcsak egy szórakozási alkalom kíván lenni, hanem az Erdélyből ideszakadt magyar unitáriusoknak testvéri találkozója.

Székely unitárius testvéri szeretettel hívunk és várunk mindenkit.

Rendezőség.

PESTSZENTLŐRINCEN február 15-én este tartják meg a gyülekezeti teremben legközelebbi műsoros családi estélyüket, melyet nőszövetségünk pestszentlőrinci csoportja rendez havonta. Pethő István lelkész hűlése miatt néhány hétig szobáját őrizte, de reméljük, hogy mihamarább újra ott látjuk hívei között szokott munkakedvét visszanyerve s biztosíthatjuk, hogy a kis Lacika betegsége alatt mindnyájan együtt éreztük aggodalmaskodó szíveikkel. A szolgálatot a pestszentlőrinci templomban, január 16-án Józsa Miklós vikárius végezte a hívek nagy öröme.

A kispeszi unitárius körzet karácsonyfa ünnepélyét december 22-én, a II. sz. áll. népiskolánál tartotta. Szép ének és szavatokkal ékesített, bensőséges családi ünnepély volt. Az Unitárius Nők Szövetsége 45 drb. szeretet csomagot és 9 drb. könyvet juttatott a körzetnek. Hálás köszönet érte. A fát, díszeket, munkát a helybeli lelkes nőtestvérek adták. Természetben hozzájárultak: Patakfalvy L.-né élelem, ruha; Barabás F.-né élelem; ruhaneművel: Pap J.-né, Fekete S.-né, Kovács I.-né, Novothny E.-né. A 7 drb. „Szegénygondozási Adománygyűjtő könyvecskén“ az elmúlt évben 96 P. gyűlt be tanuló ifjaink segítségével. Isten áldása a megértő, jószívű cselekedeten. — Bertalan Albert ny. máv. főraktárnok a nagykadácsi templom javára 10 P-t adományozott. Hálás köszönettel nyugtázzuk.

Lélekemelő ünnepély színhelye volt december 21-én a Rákospalotai máv-telepi állami elemi iskola egyik kis tanterme, ahol vidám arcú iskolás gyermekeink gyűltek össze, hogy a felnőttekkel egyetemben megünnepeljék a mi Urunk Jézus Krisztus születését. Számszerint mintegy huszonhárom unitárius gyermek és azoknak hozzátartozói várták az ünnepély kezdetét. Barabás István nagytiszteletű ur szépen bevezető szavai után Imre Ilona hitoktató harmonium kísérete mellett, a gyermekcsereg átszellemülve az est jelentőségétől, elkezdte énekelni „Mennyből az angyal“ c. karácsonyi éneket. A sok szépen elhangzó zsoltárok után szavatok következtek, majd az ünnepély végén Csáka János pestújhelyi szórvány-gondnok köszönte meg mindazoknak az áldozatos lelkű híveknek munkáját, kik fáradságot nem ismerve, mindig istápolták az élet elesettjeit és élesztgették az unitárius öntudatot. Rákospalotai szórványunk is kivette részét a munkából, mikor az év végén 10.— P. és 60 fillér értékben cukorka és gyümölcs csomagokkal kedveskedett gyermekeinknek. Áldozatos lelkű hittestvéreink munkája buzdításul szolgáljon a jövőben minden derék unitárius embernek.

Csáka Dezső.

VIDÉK

DUNAPATAJI TEMPLOMUNKAT ábrázoló levelezőlapokat készített az egyházközség, melyek Szinte László műszaki főtanácsos három gyönyörű felvételében mutatják be a templomot és annak belsejét. A levelezőlapok húszfilléres árban a lelkészi hivatalban kaphatók, s azokat híveink szíves figyelmébe ajánljuk.

GYULA ÉS KECSKEMÉT városokban levő szórványainkban advent utolsó vasárnapján úr-

vaesoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet tartottunk ahol szép számmal jelentek meg híveink. Mindkét helyen most már saját úrvacsorái edényeikből részesültek a hívek a szent vendégség áldásaiban. Lapunk jövő számában ismertetjük a nemes adakozókat.

GYÖRÖTT 1937. évben május és november hónapokban Józán Miklós püspöki vikárius tartott Istentiszteletet. A két alkalommal úrvacsorát vettek összesen 35-en. Az úrvacsorái kenyeret és bort mindkét alkalommal Reményik Andor ny. min. tanácsos atyánkfia adományozta.

A hódmezővásárhelyi gyermekeknek nagy öröme volt karácsony előtt. December 22-én tartották karácsonyfa ünnepélyüket, amelyen a felnőttek, mint nézők szerepeltek. Az előadók, a szindarab szereplői, szavalatok előadói, sőt az ünnepi beszéd szónoka is mind csupa diák és elemi iskolai tanuló volt. A végén minden gyermek csomagot kapott és a csomagban mindenki, — s ez volt a gyerekek nagy öröme — egy dióval, cukorral bundázott kürtöskalácsot. 150 kürtöskalácsot sütöttek a vásárhelyi asszonyok. Ebből 120-at a gyermekek csomagjaiba tettek, a 30-ból pedig megkínálták a megjelenteket. Volt nagy öröm gyermekek és felnőttek közt egyaránt. Az ünnepélynek meghatározó hangulatú volt a kezdete, amikor a lesötétített iskola teremben csak a karácsonyfa gyertyáskái égtek s egy gramfon lemezről felhangzott egy dalkar énekében a: „Csendes éj, szentséges éj“ . . . kezdetű karácsonyi dal, zenekar kíséretében.

Karácsonyfaünnepély Füzesgyarmaton. A füzesgyarmati unitárius elemi iskola december 19-én tartotta meg szokásos karácsonyi előadását, karácsonyfa ünnepélyvel egybekapcsolva. — Az ünnepély sikerét és az előadás jóvedelmét nagyban emelte az a körülmény, hogy a szokástól eltérően ez alkalommal egy kis színpadot állítottunk fel a tanteremben. A színpad a gyermekek játékával együttesen olyan hatást gyakorolt a közönségre, mely szinte páratlanul áll az iskolánk történetében. — A gyermekek betanítását ez alkalommal Kincsesné Nagy Irén tanítónő betegsége miatt Darkó Béláné tiszteletesasszony és Tóth Erzsébet helyettes tanítónő látták el, — akik sok leleménnyel és új ötlettel tették változatossá az estély műsorát. — Megnyitót mondott Darkó Béla lelkész. Azután az iskola kétszólamú énekkara énekelt Darkó Béláné vezetése mellett. Színpadra került: „Karácsony a mennyországban“ című mesejáték, melynek magyar fájdalommal telített olykor derűs-borus fordulatai sokszor könnyeket csaltak a hallgatóság szemébe. — A másik darab „Arva Bekó“, melyben a szegény árva fiú vergődését látjuk a jó és rossz között, szintén nagy hatást ért el. Az ünnepélyt bezárta és a szeretet csomagokat kiosztotta Kincsesné Nagy Irén tanítónő. — Összesen 17 növendék részesült ruhasegélyben, kisebb-nagyobb csomagot kapott minden növendék. — A gyűjtés eredménye szintén meghaladja az előző éveket. Gyűjtőiven befolyt összesen 74.08 P. Az estély jóvedelme felülfizetésekkel 29.96 P. Összesen 100.04. Illesse e helyről is köszönet mindazokat, akik szíves adományaikkal díszítették fel a szegények karácsonyfáját!

DR. KISS ELEK teológiai tanár az elmúlt ifjúsági konferencián medeséri birtokán egy ifjúsági taborhely megépítésére alkalmas területet és a szükséges faanyagot ajándékozta az ifjúságnak, mely azt kitörő lelkesedéssel és örömmel fogadta. A medeséri szép találkozókat mi is ismerjük, s azon egyszer volt alkalmunk részt venni. Örvendünk, hogy nagylelkű kezdeményezése folytán itt, ezen a szép erdélyi hegyormon most unitárius fiatalágunk is otthon talál lába alá, ahol pihenőre nagy munkája közben mindig összegyűlhet.

KOLOZSVARON lapunk megjelenésének időpontjában ült egybe egyházi főtanácsunk, hogy egyházunk jövője szempontjából nagyjelentőségű kérdésekben állást foglaljon s egyházunk hajója mellé új vezetőket állítson akik a mai százszorosán nehéz életkörülmények között vállalják a vezetés szolgálatát. Lapunk legközelebbi számában ismertetjük főtanácsi ülésünk határozatát. Akiket testvéreink odahaza a szolgálatok vezetésére elhívják azokat szeretettel köszöntjük s őket lélekszerinti vezetőinknek fogjuk tekinteni, mint ahogyan szeretettel búcsúzzunk azoktól, akik a szolgálatból félreállva a jól megérdemelt nyugalomban most már pihenni akarnak. Isten áldása legyen testvéreink tanácskozásán és az ő lelke nyugodjék meg elhatározásaikon. A testvéri szeretet érzésének ápolására közöljük dr. Varga Béla egyházi főjegyző, a betegszabadságon levő dr. Boros György püspök helyettesének minden anyatárs, leányegyházközségben és szórványokban élő híveihez intézett újévi szózatát. A csonkaországi nagy szórványban élő hívek is szeretettel fogadják ősi egyházunk újévi üdvözlését.

JÖVENDŐ címen, kolozsvári teológiai akadémiánk ifjúsági keblő lapját *Sebe Ferenc* szerkesztésében sokszorosítva adta ki, s az idei évben elsősorban is a három nagy ünnep alkalmával szeretné megjelentetni. Az elmúlt karácsonyi ünnep alkalmával a legátusok vitték szerteszét a falvakba s érdekesen összeállított karácsonyi számukat híveink örömmel olvasták. Úgyes munkájukhoz mi is szeretettel gratulálunk.

KÉVEKÖTÉS e. ifjúsági lapunk önálló megjelenését kormányrendelet egyelőre nem engedélyezte. Így az újság egyelőre az Unitárius Közönlöny mellékleteként jelenik meg Lőrinczy Mihály lelkész szerkesztésében. Az erdélyi tizedik ifjúsági konferenciáról adnak részletes beszámolót, melyet lapunk múlt számában mi is ismertettünk és az otthon jól bevált egyházköri ifjúsági napokról olvasunk, melyet legutóbb a felsőfehéri kör gyülekezetei rendeztek meg Olthévízen.

Meghívó.

Unitárius Egyházi Igazgató Tanácsunk 1938. február 16—17, esetleg 18. napjain (szerda—csütörtök—pénteken) délután 5 órakor a Tanácsteremben

évnegyedi rendes ülést

tart, melyre a Tanács tagjait az Új Egyházalkotmány-szervezet végleges tárgyalására szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1938. január 15.

dr. Mikó Ferenc s. k.
főgondnok-helyettes.

Józan Miklós s. k.
püspöki vikárius.

Tárgysorozat: 1. Ima—Bibliaolvasás. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jegyzőkönyv hitelesítése. 4. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 5. Egyházi Főtanács — Kolozsvárt — 1938. január 16-án: Jelentés. 6. „Közalap“ költségvetése 1938-ik évre. 7. Misszió-Ház évi jelentése és költségvetése 1938-ik évre. 8. Kocsordi (Szatmár-m) leányegyházközség megalakulása és megerősítése. 9. Az új Egyházalkotmány-szervezet végleges szövegének megállapítása. 10. Időközben érkező ügyek. 11. Indítványok (írásban — előre!)

NB! Állandó vegyes bizottság ülése: II. 14. (hétfő) délután 5.

Figyelem: Az új Egyházalkotmány-szervezet szövegét időközben minden egyházi tanácsos afiának sokszorosított példányban megküldjük. Felhívunk mindenkit, hogy a szöveget behatóan tanulmányozza s esetleges megjegyzéseit a Törvény cikkeire és pontjaira való hivatkozással f. évi február 10-ig *írásban* küldje be az elnökség címére. (V. Koháry-utca 4)

Lelkeszi nyugdíjalapra 1937. december folyamán beérkezett kegyes adományokat az egyház nevében halás köszönettel nyugtázom: dr. Czabolay Kálmánné 100 P. Egy Székely Asszony 50 P, dr. Mikó Ferenc 10 P. Unitárius Rendőrök (Urv.) 4 P 22 f., Nagy Istvánné családja Sófaly Sándor, Jáky Nándor, özv. Móricz Ferencné, Gothárd Mózes, Csatkay Jenő Sopron és Bahik Gyuláné 2—2 P., B. Páll Mária, dr. Bartalis Ákos és Tiboldi Gyula Szolnok 1—1 P, özv. Páll Miklósné — 50 fillér. Összesen: 181 P 72 fillér. Ezt az összeget hozzáadva még a múlt évi decemberi számban közölt 1927—1937. években befolyt kegyes adományok végösszegéhez, megállapíthatjuk, hogy a mai napig ezen a címen 13,743.82 Pengő és folyt be a Nyugdíjalap pénztárába.

Kérjük kedves HIVEINKET itt a fővárosban és a vidéken is — országszerte, — hogy erről a szent és nemes ügyről — ha még nem emlékeztek volna meg, végképpen el ne felejtkezzenek. Nem kérünk mi sokat, százakat ezreket. Csak a maga egy-két pengőjét rójja le mindenki, amikor egyházi adót fizet, a maradékból erre a célra is jusson valami, ami az évtizedek során — lám! — milyen szépen megsokasodik!

Szives üdvözlettel:

Budapest, 1938. január 7.

Józan Miklós
püspöki vikárius
elnök.

A MEZŐSÉGI SZÓRVÁNYMISSZIÓ-ról számol be Nagy Sámuel szórványgondozó lelkész az Unitárius Közlönyben. Szétszórt területen negyven községben ötszáz unitárius lelket gondoz, olyan csoportokban, melyekben a legnagyobb az, ahol 25 híve él. Érdekes megállapítása van a szórványban elhagyottan élő unitárius lelki magatartásáról. Az Iso típus teljesen bekapcsolódott az ott élő protestáns gyülekezet életébe, akik csatlakoznak azután, ha valamikor unitárius lelkész vegyesházasság alkalmával gyermekeik válása iránt érdeklődik. A másik csoportban vannak a vallásilag közönyösek, akik sem a másik felekezet, sem a mi munkánk irányában nem mutatnak érdeklődést. A harmadik csoport a megmaradt jó mag, melyen a szórvány élete és munkája felépül és nyugszik. Különösen az első csoportra vonatkozó megállapításai kell minket is gondolkodásra és megszívlelésre, és mindenek felett szorgalmasabb munkára serkentsenek.

A ROMÁNIAI PARLAMENTI VÁLASZTÁSON a magyarság az elmúlt karácsonyi ünnepek előtt 19 képviselői és 3 szenátori mandátumot szerzett. Az unitárius egyház dr. Gál Miklós ügyvéd tordaaranyoskőri felügyelő-gondnok és dr. Mikó Imre ügyvéd, egyházi tanácsos útján jutott parlamenti képviselővé.

KÜLFÖLD

AZ AMERIKAI UNITÁRIUS TÁRSULAT a külföldi unitárius egyházakkal való testvéries kapocs bensőségesebb ápolására külügyi osztályt állított fel, melynek elnökévé dr. Robert C. Dexter szociológus professzort, a magyar unitarizmus régi barátját választotta meg.

DR. JOHN H. LATHROP amerikai unitárius lelkész, akit a szegedi tudományegyetem nemrégiben avatott díszdoktorai sorába, a New-Yorkban székelő vallási kisebbségek jogait védő amerikai országos bizottság elnökévé választotta meg.

A NYÁRI OXFORDI nemzetközi unitárius világkonferencián megtartott előadásokat és beszédeket Erdő Janos és Csifó-Nagy László kolozsvári lelkészek magyar nyelvre lefordítva kiadták s az Iratterjesztők útján is kapható.

SZÁNTHÓ VILMA okl. unitárius nőlelkészünk angliai tanulmányútját tovább folytatva, karácsonykor áthajózott Amerikába s jelenleg a chicagói unitárius teológiai főiskolán folytat tanulmányokat, melynek igazgatója, dr. Sydney B. Snow, a szegedi egyetem most megválasztott tiszteletbeli doktora.

HALOTTAINK

HALOTTAINK: Létay Gyula ny. erdőfőtanácsos, Szekszárdon, dr. Kéler Sándor ny. kúriai bíró Budapesten hunytak el. — Dr. Pásint Mihály ny. unitárius lelkész 71 éves korában Tordaturon tért meg örök pihenőjére. Emlékezetüket őrizzük.

Istentiszteleti sorrend 1938. február hóban.

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	6.20.	d.e. 9.	Józan Miklós
" " " " " "	R.13.27	" "	Barabás István
IX, Hőgyes Endre-u. 3. (Misszióház) (Rákos-utca)	6.20.	d.e. 10.	Ferencz József
" " " " " "	13.27.	" "	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
X., Máv.-telep. Prot. imaház	13.	d.u. 4.	dr. Csiki Gábor
" " " " " "	27.	" "	Ferencz József
C) Pestkörnyéken:			
Budafok—Ref. templom	20.	d.u. 3.	Kereki Gábor
Csepel—Templom-téri polgári iskola	20.	d.e. 11.	dr. Csiki Gábor
Kispert—Wekerle-telep II. sz. elemi iskola .	20.	d.u. 4.	dr. Csiki Gábor
Pestszenterzsébet—Erzsébet-u. el. iskola	13.	d.u. 4.	Ferencz József
" " " " " "	27.	" "	Kereki Gábor
Pestszentlőrinc—Unitárius templom . .	6.13.	d.e. 11.	Pethő István
" " " " " "	20.27.	" "	Pethő István
Rákospalota—MÁV.-telepi iskola .	6.	d.u. 4.	Barabás István
Sashalom—Kossuth-téri el. isk. .	6.	d.u. 4.	Ferencz József
Újpest—Szt. István-téri polgári iskola	27.	d.u. 4.	Barabás István
D) Vidéken:			
Debrecen—Hatvan-u. 24. Unitárius imaház . .	6.	d.e. 10.	dr. Csiki Gábor
Dunapataj—Unitárius templom .	20.	d.e. 10.	Józan Miklós
		d.u. 2.	Józan Miklós

Nb! Aláhuzott dátumokon urvacSORAOSZTÁS. — A templomi vegyeskar az énekpróbákat folytatja s azokat minden csütörtökön este 7 órakor tartja a Koháry-utcai tanácsteremben. — Egyházi adó befizetését azért szorgalmazzuk, hogy végső esetben ne kelljen hatósági behajtáshoz folyamodnunk. Pénztáros: Zsigmond Lőrinc. Hivatalos órák: d. e. 9—1., d. u. 4—6. Pénzbeszedők: pesti oldalon: Lux Ernő, budai oldalon: Varga Jenő. Kérjük hűveinket fogadják őket megértéssel. Ugyanők átvehetik a lelkészi nyugdíjalapra küldött adományokat is. — Egyházközségünk csekk-számlájának száma: 30.400. —

A jó bevásárlás előfeltétele, a megbízható üzlet

ÜRMÖSSY ÉS EÖRDÖGH

férfi és női szövetek, selymek, sifon, és vászonárúk, mértékutáni férfi fehérneműek stb.

IV., Petőfi Sándor-u. 3. az udvarban

Telefon: 188—660.

Hittestvéreinknek árengedmény!

Ha ima, vagy énekeskönyvre, vagy bármilyen egyházi kiadványra van szüksége, forduljon az

UNITÁRIUS IRATMISSZIÓHOZ

Budapest,

V., Koháry-utca 4., I. em. 8.

N y i t v a :

csütörtökön 3—5, vasárnap 10—12.

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő és kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 110-651.

Előfizetési díj a negyedévenként megjelenő „Mai Füzetek“ c. melléklettel együtt egy évre 4— pengő, amely beküldhető a 30.400 számú postatakarékpénztári folyószámlára — (csekk-tulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség.

A „Hivatalos rész“ c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza

XVII. évf. 1. sz.

Budapest, 1938. január hó

Utánaküldés kizárva!

Uj cim :